ՕՐԱԿԳԻՐ

20 ՓՐԿ. 20 ՓՐԿ

Չ· ՏԱՐԻ 9 ՉԻԼԴԱՏԻ 1291 ԳՈՒՄԱՐ 42 ՈՒՐԲԱԹ 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ· 1874 Ն·Տ·ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 18 ԹԻ 1408

Ա Զ Գ Ա Ց Ի Ն

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Է ԹԷ ՈՉ

Գրական Հրատարակին Մէջ Քա· Նիցս Խոցտանգական Հոգևոր· Իր Աներես Պնակալէզը Որպէս Թէ Մեծ գաղտնիք մը գտած՝ մեր ի քաղաքավարութենէ չարժեալ տեսութեան հրաւէրը չկարենալով հերքել, Ախթամարայ Խաչատուր սրբազանի հետ պատրիարքարանի մէջ դուռը բաց կերպով տեսանուելէն կը հետևցնէ թէ Խաչատուր սրբազանէն կաշառուած ենք և զայն պիտի պաշտպանենք· ասոր պէտք է զգած պատասխանը տալով գինքը խաբեռակեցինք և ցուցինք թէ՝ Խաչատուր սրբազանէն հաւանականապար կաշառելը նոյն ինքն պնակալէզն է, քանի որ սա գԽաչատուր սրբազան կաթողիկոս կանուանէ· ասոր վրայ պնակալէզն իր անցեալ աւուր թերթովը ալ աւելի բացայայտ կերպով ականջները ցուցնելով՝ սկսաւ փաստաբանել թէ Խաչատուր սրբազան կաթողիկոս է այնքան որքան Գաղէն՝ մարաջախտ էր դատաստանէն առաջ· հետևաբար կըսէ, անիրաւութիւն է Խաչատուր սրբազանին կաթուղիկոս տիտղոսը չտալը։

Այդ ուրեմն տեսնենք թէ ո՛վ է Խաչատուր սրբազանէն կաշառեալը։

Յայտնի է թէ Խաչատուր սրբազան Ախթամարէն Պոլիս բերել տրուած է և 8–9 տարիէ ՚ի վեր Պատրիարքարանի մէջ կը կենայ, Խրիմեան սրբազան քանի մը յոդուածոց որ Խաչատուր սրբազան իրեն հետ կամ առանձինն եկեղեցի իջնէ, բայց Խաչատուր սրբազան չ՚իջաւ։

Այդ ինչ բանի կոպասէ այս մարդը Պատրիարքարանի մէջ և ինչո՞ւ եկեղեցի չիջնէր։

Ամենէն յետին ապուշն անգամ գիտէ թէ՝ Խաչատուր սրբազան կոպասէ կաթողիկոս որ ճանչցուի ազգէն և աղգը տակաւին գինքը կաթողիկոս չընդունէր, նմանապէս Խաչատուր սրբազան եկեղեցի չ՚իջնէր բնաւ ոչ թէ անկրօն ըլլալուն կամ եկեղեցի իջնել չուզելուն համար, այլ անոր համար որ նա ինքգինք կաթողիկոս ճանչցած ըլլալով՝ այն ատեն պիտի իջնէ եկեղեցի երբ հոն կաթողիկոսական աթոռը պատրաստուած ըլլայ· իսկ այժմ՝ որ իբրև եպիսկոպոս կը հրաւիրեն գինքը եկեղեցի իջնել չընդունիր այդ հրաւէրը և չիջնէր որ իր դատը կորսնցուցած չըլլայ ատով։

Աւելի որոշ դէպք մ՚ալ պատմենք։

Խաչատուր սրբազանի գործակատարըն եմ ըսելով՝ անոր դէմ դատ բացող Գ· Մելքոնին դատը տեսնուելու համար՝ Կուսուֆեան էֆ· ի վարչութեան օրով Խաչատուր սրբազան հրաւիրուած ատեն Խաչատուր սրբազան փոխանորդ կարգեց իր կողմէն փաստաբան Մերեմէմ-Գուլի էֆ·, ուր Խաչատուր սրբազան իբրև Ախթամարայ կաթողիկոս ատորագրութիւնը դրած էր· Կուսուֆեան էֆ· ի վարչութիւնը մեզ ըսաւ—, ազգին մէջ տակաւին Խաչատուր կաթողիկոս անունով մարդ չենք ճանչեր, ուստի պէտք է ատորագրէ Խաչատուր Եպիսկոպոս—, ասոր վրայ Խաչատուր սրբազանն ատիպեցին որ իբրև եպիսկոպոս փոխանորդագիր մը ատորագրելով և կամ անձամբ գայ դատը վարելու, Խաչատուր սրբազան այնքան քնդդիմացաւ՝ որ երբէք Խաչատուր Եպիսկոպոս չ՚ատորագրելուն համար իբրև դատաստանէն վախուստ տուող ՚ի կեսուստ (ղբեաչէն) պարտականութեան վճիռ ընդունեցաւ և Պ· Մելքոն իւր դատը վաստակած եղաւ, վճռագիրն ալ Բ· Դուռը խրկուեցաւ, որն որ տակաւին գործադրութեան մասին Պատրիարքարանի և Բ· Դրան մէջ խիստ բանակցութեան նիւթ եղած է և կը չարունակուի։

Ահա այս ամենէն յայտնի կը տեսնուի թէ՝ Խաչատուր սրբազանի միմիայն պահանջածն է՝ իր կաթողիկոս ըլլալը և կաթողիկոս ըսուիլը, որու համար թէ դրամ թէ կեանք կը զոհէ, բայց իր այդ պահանջումէն մազիւ չափ չընկերիր։

Այդ երբ ազգին չը տուած և Խաչատուր սրբազանի ոգւով չափ բնաջուած կաթողիկոս տիտղոսը՝ մեր պնակալէզը կուտայ անոր, և ոչ միայն կուտայ այլ Խաչատուր սրբազանի այդ միակ պահանջման փաստաբանը կանգնելու կը յանդգնի, մենք ո՛վ կրնայ կաչառուած ըլլալ մ՚ը որ երկու անգամ տեսնուած ըլլալով, անոր միակ պահանջմանը դէմ պնակալէզին օձիքը ձեռքէ չենք թողուր ու կը խայտառակենք, թէ պնակալէզը՝ որ չարունակ կը տեսնուի անոր հետ և այժմ անոր փաստաբանը կը կանգնի։

Եւ սակայն նայինք թէ՝ ինչէ փաստը։

Սա կըսէ, ըստ որում Գաղէն մարաջախտին մարաջախտութիւնը յետ դատաստանի առնուեցաւ, ուրեմն Խաչատուր սրբազանի ալ կաթողիկոսութիւնը յետ դատաստանի պէտք է ետ առնուլ։

Է՛հ, ասկից ալ աւելի ապշութիւն միթէ կրնա՞յ ըլլալ եղեր։

Աչխարհ գիտէ թէ՝ Գաղէն օրինաւոր իշխանութենէ մը կոչուած և վաւերացած էր մարաջախտ, հետևաբար ո՛վ կրնար առնել անոր մարաջախտութիւնը մինչև որ ուրիշ օրինաւոր իշխանութիւն մը դատելով զայն՝ ետ չառնէր անոր մարաջախտութիւնը։

Բայց Խաչատուր սրբազան կաթողիկոս ճանչցուա՞ծ է միթէ օրինաւոր իշխանութենէ մը՝ որ յետ դատաստանի ետ առնել հարկ ըլլայ այդ ինքնակոչ տիտղոսը։

Ըսէ՛ նայիմ, ապուշ ձևացեալ խոկ իրօք կաչառեալդ խաբեբայ, ո՛վ շնորհաւ Խաչատուրին կաթողիկոսութիւնը· միթէ դու ինքգինքդ իշխանութի՛ւն մը կարծեցեր, որ ինքնիրենդ զայն կաթողիկոս կոչելով՝ նա ալ կաթողիկոս եղած ըլլայ։ Յուցո՛ւր տեսնեմ օրինաւոր պաշտօնական գրութիւն մը՝ որ Խաչատուրի կաթողիկոս քսած ըլլայ· եթէ վերջին համագումար ժողովոյ վճիռը պիտի քսես, այդ ալ թէական է և մին-

ՎԱՆՔ

(Շար. տես էջ 1407)

Գ.

Ձգտումն սկզբանէ, կ՚ըսէ Ար. Չէյմէն Ալ ոչ միայն Եվրոպացի ճանապարհորդներ, այլեւ հայ գրագէտներ, որոնք Վանի վախճանէն ետք կամ ծնած են եղած են հոն, կամ երկար ատեն ապրած են հոն, ամէնքն ալ միաբերան կը գովեն Վանի գեղեցկութիւնը, կ՚ըսեն թէ Վան ամենէն գեղեցիկ տեղն է աշխարհիս վրայ։ Ամէնքն ալ կը հիանան անոր ընդարձակ դաշտերուն, որոնք կը տարածուին Վանայ լիճին ափերէն մինչեւ հեռաւոր լեռները, որոնց վրայ կան գեղեցիկ անտառներ, ամառնային հովասուն արօտներ, ձմրան ձիւնածածկ սարեր։ Ամէնքն ալ կը գովեն Վանայ լիճին ջուրերը, որոնք ոչ միայն ամառը կը մնան սառնորակ, այլեւ ձմրան չեն սառիր, ինչպէս ուրիշ լիճեր։ Ամէնքն ալ կը գովեն Վանայ լիճին ձուկերը, որոնք ոչ միայն համեղ են, այլեւ առատ։ Ամէնքն ալ կը գովեն Վանայ լիճին ալիքները, որոնք ոչ միայն ամառը կը մնան զով, այլեւ ձմրան չեն սառիր, ինչպէս ուրիշ լիճեր։ Ամէնքն ալ կը գովեն Վանայ լիճին ափերը, որոնք ոչ միայն ամառը կը մնան զով, այլեւ ձմրան չեն սառիր, ինչպէս ուրիշ լիճեր։ Ամէնքն ալ կը գովեն Վանայ լիճին ջուրերը

ՄԱՐՏԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ

Ա. Ա. Ա.

11,000 8,050, 5500 Հն Լերայ Օսման եան ։

Թէ Թուրքիոյ և Թէ օտար տերու-Թեանց ամեն տեսակ Արժէքներոց փո-խանակութիւնք կ'ընէ մեր Դրամատան մէջ, նոյնպէս նաև անոնց կարողները կը ղեկչուին դոհացուցիչ կերպիւ։

Տէմիրգոփուլեան և Զօպանեան Ընկ

Մեծարգոյ Տէօքթէօր Գ· Ճիվանեան Փարիզի առաջնորդը, որ արդէն ցաւոտ և փոած ակռաներու բժշկութեան, դար-մանի և նոր ակռայ չինելու մասին մինչև ցարդ ունեցած յաջողակութեամբը ծանօթ է մայրաքաղաքիս հասարակութեան, իւր տունը փոխադրած է այժմ Պէշիքթաշ Քէօյ-Ին, Գարանֆիլ Պաքալ փողոցը Թիւ 67 ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմող-ները ։

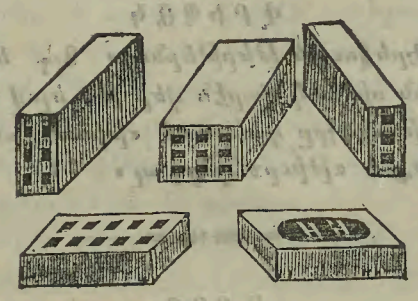

Հ· ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ԹՈՒՂ ԼԱՑ ՖԱՊՐԻԿԱՍԸ
ՊԷՕՅԻՒՔ ՏԵՐԸ

Էրզրաւտան կելլեն հեր ճբնա տելիք-լի Թուղլալարբն պէր այնբսը, զիքր օ-լբնան ֆապրիգատա մաքինայ ըլա ի-ւթէա օլունուր ։

Վէ քէրբիճ Թուղլանբն՝ չիմտիէ տէ-կին Սթամպօլտա իմալ օլունանլարտան զիատէ զայէթ ալէա ճբնալա, վէ օ-ճաքլարա մախսուա տելիքլի քէրբիճ Թուղլալար եաբբլմաքտա տըր ։

Գունլար էհվէն ֆիաթլա ֆիրուխթ օլունուր ։

Վէ եարու սահիպլէրինէ սուհպէթ օլմաք իչին իսթէնիլէն մահալէ կէօն աէրիլէպիլիր ։

Իքմիզասը օլանբն, պէօյիւքտէրէ մէզքիւր ֆապրիգայա, վէ եախօտ քա-տանպօլտա ֆինճանճբլար հօդուչընտա Ամէրիգան խանբն ալիբընտա, եզնակ-եան խաչատուր աղանբն Նուէմբր 27 մադազասբնա միւրաճաաթ էյլիվէլերի ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԻՄ ՍԻՐԱՓԵԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՍԱՆՏԸՓՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ
Թիւ 119

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուի ըն-տիր չրջանակներ թէ՝ ասկեզօծ թէ՝ գոյնըզ-գոյն նաև Գաղիոյ և Գերմանիոյ զանազան տեսակ հայելիներ թէ չրջանակաւ թէ լոկ հայելի, նաև ընտիր տեսակ նկարներ սալօններու համար պատմական գատրօններ, սենեակներու համար պատերազմական թէ գեղջական և. և. պատկերներ բոլորիկի համաչրջանակներ քառանկիւն և ճուտամեաս։

Ոստի պատիւ ունի ծանուցանել ար-գոյ հասարակութեան, որ իրեն դիմող յա-ճախորդք ամեն մէկ կերպով գոհ ըլլալնուն վրայ հաւատալ ըլլան ։

Բարիզու բժշկական համալսարանի աշակերտ Տօքթէօր Մ· Հէրիմեան, կը շարունակէ ձրի հիւանդ. խնամել ա-մեն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, ժամը 6 էն մինչև 8ը, նէնի քաքուի դրան կից, ազգային եկեղեցւոյ կալ-ուածներէն եղող Ընկերութեան կեդ-րոնը ։ Ուղերոցիենալ Տօքթէօրը փնտռողները՝ կրնան գինքը հարցնել Աք-Սէրայ Թիւ 121 Կ· Շապիրեանի դեղարանը ։ յիվ· 15

Բերայի ՀԱՄԱԿԱՄ անուն նորակազմ ընկերութիւնը այս անգամ, հասարակաց օգտակար ծառայութիւն մ'ընելու նպա-տակաւ, վիճակահանութեան մը ձեռնար-կած է, 1000 Թիւ տոմսակէ բազկացեալ ։ իւրաքանչիւր տոմսակին գինը 1/4 մէճիտ ըլլալով, որոց 500ը միայն պիտի չահին, առաջին պարգեւը Դաչնակ մը, երկրորդը, կարի մեքենայ մը, և ինչպէս վարը ցան-կին մէջ կը տեսնուի ։ Վիճակահանութիւնը յառաջիկայ Ցունվար 3ին անպատճառ տե-ղի պիտի ունենայ, Բերա Թարլա Պաչի Թիւ 42ը, Համակամ Ընկերութեան Գրասարանը։

ՑԱՆԿ
ՊԱՐԳԵՒՈՑ

Դաչնակ (բիւանօ)	Ղրշ·	2000
կարի մեքենայ մը		1000
Բարիէ Պրիմթօլի վրայ մետաքսեայ պատկեր մը		200
Թափառական Հրեայ 8 հատ· կզմել·		150
Մօնթէ–Քրիսթօ 6 հատ· կզմ· և պատկ·		150
Բիչիօլա պատկ· և կազմեալ		100
Պատմութիւն տանն Ռրծրունեաց		60
Պատմ· Հայոց, 13 Հիկնց· լուսան·		40
Միլտօնի կորուստ դրախտին կազմ·		40
Մատենագրութիւնք Պէշիկթաշի կմ·		35
Մատենագրութիւնք Դուրեանի կզմ·		35
Բանական փիլիսոփայութիւն բաժան-եալ յերկուս հատորս		35
Գաղանիք Հաւատոցքննութեան		35
Պատմ· Հայոց Պերպէրեան կազմ·		30
» » » Թղթակզմ·		25
10 Թիւեր Եւրոպական մեծադիր պատկերներ		15
85 » Ալենքուրի Մենակեացը		
50 » Քնար յաւերակս Հայրենեաց		
100 » Վիշտք իմ ի Փարիզ ի ձեռանէ Ռատանիկ Տ· Մարգարեանցի		
70 » Ամլք սիրայինք		
50 » Հրաշալիք բնութեան		
50 » Դիրք ժողովրդեան		
70 » Հայ թագաւորաց պատմական խաղի Թուղթ, որ ամեն կար-գի ապգայնոց դիւրութիւն կու-տայ Հայոց պատմութիւն սովրելու		

ԳԻՏԵԼԻՔ· — Տոմսակը կորսնցնողը բան մը պահանջելու իրաւունք չունենար·

Տոմսակները հետեւեալ տեղերը կը ծախ-ուին·

Բերա, Ընկերութեան Գրասարանը և Թագսիմ Ծիսավաճառ Նիկողոս աղա Տէտէ-եանի խանութը ։

Գօլիս Ֆրէնկեան գրատունը ։

Պէշիկթաշ՝ Եէնիմահալլէ Նշանպարասի-ր աց Ընկ· Գրասարանը և Քէօյիրու—պաչի Հաւատոյ Պարանի Աստուր ագա Սէֆէր-եանի խանութը

Օրթագիւղ, Թաշ — Ներսիվէն Մա-նուկ աղայի կազինօն ։

Խաւգիւղ, Շահ—Նուպար վ. արժարանը Պ· Մինրան Մանասեանի ձեռամբ ։

ԿՐԵԱՐ
ԿԱՄ
ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ
Ե· Ն· ՏԻՎԼԻԹԵԱՆԻ
ԳԻՆ 4 ՂՐՇ·

Այս ընտիր երկասիրութիւնը օրուն մէջ երեւասարդ հեղինակին բանաստեղծական հանճարը մեծապէս կը փայլի, կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, Մահմուտ բաշա պօյաճը Մանուկ աղայի խանութը Թիւ 208· Կեդրոնատեղին է Ֆրէնկեան գրատունը, չատ առնողներուն համար լո-ղոկեալ գնէն զեղչ կ'ընուի ։

Մ· Տ· ԹՆԿՐԵԱՆ

ՏՈՂԻԿՔ
Տպագրութիւն Ազգային

Փունջի խմբագիր Հ· Ս· Ալաճաճեան Էֆէնտիի երկասիրած և ազգային մի քանի նշանաւոր անձանց ուղղեալ տաղաչափական ներբողեանները հաւաքածոյ նորոգ ի լոյս ընծայեալ տետրակ մ'ի 32 երեսէ բազկա-ցեալ խիտ մաքուր տպագրութեամբ, կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց խա-նութներէն՝ նաև Պաղչէգաբու Սուճի Պ· Պօ-ղոսի խանութը և կամրջի գլխու պարագան ։ Գին մէկ քառորդ արծաթ մէճիտ ։

Ա· ՏՂՊԷԻ
ՅԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱՆԿԵՑԵԼՈՑ
ԿԱՄ

Պատմութիւն Թագուհի գիտութեանց որ 'ի նախնի ժամանակաց մինչեւցայսօր

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ն· ՃԻՎԱՆԵԱՆ
ԻԲ· ՏԵՏՐ

Տետր առ տետր կը հրատարակու-16 երեսէ բազկացեալ գին մէն մի տետրին 40 վարագ ։

ԵՂԲՕՑՐ ՅԱԿՈԲՈՄ
ՀԵՂԻՆԱԿ
Կ· ԲՕԼ ՏՂ ՔՕՔ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Մ· Խ· ԵԼՔԻՃԵԱՆ
ՏԵՏՐ Թ·

Սիրելի իսկէլէ ինաէ տէմիրճի մաղազա լարընէն լթթիսալինակ պուլունան մաղա-զատա ուզա վէ մուքաքալա իչին Քարտիք վէ Նիւքաթըլ մատէնքէ օմիւրի սաթըլ-մաքտա օլուպ՝ Թէչրիքէ բազկէթ պուլու-նան զէվաթըն հէր հալտէ խօչնուտ օլա ճագլարը իլան օլընուր ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ· ԽՕՃԱՄԱՐԵԱՆ
ԲՈՒՍՍԻՖԵԱՆ—ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՑԱՐԿ Թիւ 7